

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZAWODOWA FARMACEUTY

Izabela Libera

Farmaceuta wykonujący zawód, który jest zawodem zaufania publicznego, musi liczyć się z tym, że w ramach wykonywania swoich czynności ponosi dużą odpowiedzialność. Jedną z nich jest odpowiedzialność zawodowa, która regulowana jest na mocy ustawy o izbach aptekarskich.

Na członkach samorządu aptekarskiego ciąży szereg obowiązków, spośród których wymienia się przede wszystkim przestrzeganie zasad etyki i deontologii zawodowej, godne zachowywanie i sumienne wykonywanie obowiązków zawodowych, a także szereg innych obowiązków na podstawie pozostałych przepisów prawa dotyczących wykonywania zawodu aptekarza. Za postępowanie sprzeczne z powyżej wymienionymi farmaceuci podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami aptekarskimi na mocy art. 45 ustawy o izbach aptekarskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1429, 1491).

Postępowanie dyscyplinarne

Do okręgowych izb aptekarskich zgłaszane są skargi na temat nieetycznej lub

Art. 45 ustawy o izbach aptekarskich: „członkowie samorządu aptekarskiego podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami aptekarskimi za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz przepisami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodu farmaceuty”.

złej pracy aptekarzy. W takiej sytuacji, jeśli uzyskano wiarygodną informację uzasadniającą podejrzenie popełnienia przez farmaceutę wykroczenia względem ustawy o prawie farmaceutycznym, rzecznik odpowiedzialności zawodowej wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego. Zazwyczaj są to sprawy zgłaszane przez organy nadzoru farmaceutycznego, NFZ i pacjentów, sporadycznie także przez prokuraturę. Po wszczęciu postępowania przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej do okręgowej izby aptekarskiej wzywany jest obwiniony farmaceuta w celu złożenia wyjaśnień. Wszczęte postępowanie może być przez rzecznika przesłane do sądu dyscyplinarnego bądź też umorzone. Wskazać także należy, iż istnieje możliwość polubownego rozstrzygnięcia sporu przez okręgowy sąd aptekarski działający jako sąd polubowny, jednakże musi zostać na to wyrażona pisemna zgoda obu stron.

Kary w postępowaniu dyscyplinarnym

W przypadku skierowania sprawy do sądu dyscyplinarnego, sąd ten może ukarać farmaceutę karami:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) zawieszenia prawa wykonywania zawodu farmaceuty na okres od trzech miesięcy do trzech lat,
- 4) pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Oczywiście kara ta zależy od ciężaru gatunkowego naruszenia oraz rozmiaru wyrządzonej szkody.

Co istotne, kary upomnienia, nagany i zawieszenia prawa wykonywania zawodu pociągają za sobą utratę prawa wybieralności do organów izb aptekarskich do czasu usunięcia z rejestru wzmianki o ukaraniu.

Natomiast kary zawieszenia i pozbawienia prawa wykonywania zawodu powodują dodatkowo, iż stosunek pracy farmaceuty wygasa z mocy prawa. Wygaśnięcie to pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

Również w przypadku orzeczenia w I instancji przez sąd aptekarski kary zawieszenia bądź pozbawienia prawa wykonywania zawodu farmaceuta może być przez ten sąd tymczasowo zawieszony w czynnościach zawodowych. Postanowienie o za-

wieszeniu wydaje sąd aptekarski z urzędu lub na wniosek rzecznika odpowiedzialności zawodowej i jest ono natychmiast wykonalne. Jeżeli jednak okres tymczasowego zawieszenia trwa dłużej niż trzy miesiące, Naczelny Sąd Aptekarski bada z urzędu zasadność zawieszenia.

Dodatkową konsekwencją kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu farmaceuty jest skreślenie z listy członków okręgowej izby aptekarskiej bez prawa ubiegania się o ponowne uzyskanie prawa wykonywania zawodu przez okres dziesięciu lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia o karze pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Wymierzone kary zostają ujawnione nadto w rejestrze ukaranych prowadzonym przez Naczelną Radę Aptekarską. Informacji o ukaraniu udziela się organom izb lekarskich oraz osobom i instytucjom posiadającym lub mogącym wykazać interes prawny w uzyskaniu takich informacji.

KARY ZAWIESZENIA I POZBAWIENIA PRAWA WYKONYWANIA ZAWODU POWODUJĄ WYGAŚNIĘCIE STOSUNKU PRACY Z MOCY PRAWA.

Sąd dyscyplinarny

Sądem dyscyplinarnym I instancji jest co do zasady okręgowy sąd aptekarski. Odwołania od orzeczeń tego sądu rozpatruje natomiast Naczelny Sąd Aptekarski. Ten ma jednak także za zadanie orzekać w sprawach odpowiedzialności zawodowej członków Naczelnej Rady Aptekarskiej, Naczelnej Komisji Rewizyjnej, Naczelnego Sądu Aptekarskiego, Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i jego

zastępców, a także członków okręgowych sądów aptekarskich oraz okręgowych rzeczników odpowiedzialności zawodowej i ich zastępców.

Orzeczenia wydane przez Naczelny Sąd Aptekarski w II instancji, kończące postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, są prawomocne z chwilą ogłoszenia.

Wskazać należy, iż członkowie sądów aptekarskich w zakresie orzekania są niezawisli i podlegają tylko ustawom oraz zasadom etyki i deontologii zawodowej.

Czy można odwołać się od orzeczenia sądu dyscyplinarnego?

Jak już wskazano powyżej, odwołania od orzeczeń okręgowego sądu aptekarskiego rozpatruje Naczelny Sąd Aptekarski, natomiast od orzeczeń, w których Naczelny Sąd Aptekarski orzekał jako sąd I instancji, odwołanie przysługuje do innego składu tego sądu. Obowiązuje zatem zasada dwuinstancyjności.

Jednakże od prawomocnego orzeczenia wydanego przez Naczelny Sąd Aptekarski w II instancji, kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, obwinionemu farmaceucie przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia. Kasacja może zostać wniesiona także przez ministra właściwego do spraw zdrowia, Prezesa Naczelnej Rady Aptekarskiej, ale także przez osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem lub zaniechaniem farmaceuty i która wniosła skargę do rzecznika odpowiedzialności zawodowej czy Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

Kasację w stosunku do tego samego obwinionego i od tego samego orzeczenia każdy uprawniony może wnieść tylko raz.

Wskazać jednakże należy, iż kasacja przysługuje tylko w określonych przypadkach, tj. uchybień procesowych, które wystąpią podczas postępowania dyscyplinarnego (zastosowanie ma tutaj art. 439 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego), innego rażącego naruszenia prawa lub z powodu niewspółmierności kary. Ustawodawca zastrzegł jednak, iż kasacja wnoszona przez określone podmioty, w tym przez obwinionego farmaceutę, powinna być sporządzona i podpisana przez

obrońcę będącego adwokatem lub radcą prawnym albo przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym.

Czy farmaceuta może mieć obrońcę?

Oczywiście tak. Farmaceutę, którego dotyczy postępowanie, oraz obwinionego farmaceutę może przybrać w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności zawodowej nie więcej niż dwóch obrońców spośród członków izby aptekarskiej, adwokatów lub radców prawnych. Warto zatem ustanowić obrońcę nie tylko z uwagi na wiedzę czy doświadczenie danej osoby w występowaniu w podobnych postępowaniach, ale także wsparcie, które taka osoba może zagwarantować, jak również brak emocjonalnego nacechowania do sprawy, jakie zazwyczaj towarzyszy uczestniczącemu w postępowaniu farmaceucie.

Kiedy postępowanie nie zostanie wszczęte, będzie umorzone lub farmaceuta nie zostanie ukarany?

Zgodnie z art. 54 ustawy o izbach aptekarskich postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie. Przenosząc okoliczności z kodeksu postępowania karnego na grunt odpowiedzialności zawodowej, stwierdzić należy, iż postępowanie dyscyplinarne nie zostanie wszczęte, a wszczęte zostanie umorzone, gdy nie popełniono czynu albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia, czyn nie zawiera znamion koniecznych dla ukarania farmaceuty, społeczna szkodliwość czynu jest znikoma, ustawa stanowi, że obwiniony nie podlega karze w razie śmierci obwinionego, przedawnienia karalności czy też gdy postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się, jak również gdy obwiniony nie podlega orzecznictwu sądów dyscyplinarnych, brak jest skargi uprawnionego podmiotu czy też zachodzi inna okoliczność wyłączająca odpowiedzialność i ukaranie.

Jednakże w razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania toczyć się ono będzie nadal, jeżeli zażąda tego, w terminie dwumiesięcznym od dnia zgonu obwinionego, jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Co istotne, w postępowaniach dyscyplinarnych mamy również do czynienia ze swoim przedawnieniem. Co to oznacza? Już z mocy bowiem samej ustawy o izbach aptekarskich nie można wszcząć postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, jeżeli od chwili popełnienia czynu upłynęły trzy lata.

Jeżeli jednak czyn, który podlega rozpatrzeniu w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie odpowiedzialności zawodowej następuje nie wcześniej niż przedawnienie karne.

Natomiast sama karalność przewinienia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat.

Jak już wspomniano, ukaranie zostaje odnotowane w rejestrze ukaranych prowadzonym przez Naczelną Radę Aptekar-

ską. Natomiast usunięcie z niego wzmianki o ukaraniu następuje z urzędu po upływie:

- 1) roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą upomnienia,
- 2) dwóch lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą nagany,
- 3) pięciu lat od odbycia kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu,
- 4) piętnastu lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą pozbawienia prawa wykonywania zawodu farmaceuty.

Jednak usunięcie wzmianki o ukaraniu nastąpi tylko pod warunkiem, że farmaceuta nie zostanie w tym czasie ukarany lub nie zostanie wszczęte przeciwko niemu postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej.

UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ W PRZYPADKU ZAJŚCIA POMYŁKI I POCIĄgniĘCIA DO ODPOWIEDZIALNOŚCI CHRONI OD POKRYCIA KOSZTÓW EWENTUALNYCH ROSZCZEŃ Z WŁASNYCH ŚRODKÓW.

OPRÓCZ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ FARMACEUTA PODLEGA TAKŻE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ, W SZCZEGÓLNOŚCI FINANSOWEJ ORAZ ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ.

**NIKIEDY DZIAŁANIE
CZY ZANIECHANIE
FARMACEUTY MOŻE
ZOSTAĆ TAKŻE
ZAKWALIFIKOWANE
JAKO
PRZESTĘPSTWO.**

Odpowiedzialność cywilna i karna

Wskazać należy, iż prócz odpowiedzialności zawodowej farmaceuta podlega także odpowiedzialności cywilnej, w szczególności finansowej, a także odpowiedzialności karnej.

Farmaceuta, który świadczy swoją pracę na podstawie umowy o pracę, a który to przy wykonywaniu swoich obowiązków służbowych popełnił błąd i wyrządził szkodę osobie trzeciej, co do zasady odpowiada wyłącznie wobec pracodawcy do wysokości trzymiesięcznych zarobków. Jednakże jego pracodawca odpowiadać będzie w pełnej wysokości. Należy jednak dodać, że jeśli pracownik wyrządził szkodę z winy umyślnej, ponosi odpowiedzialność w pełnej wysokości.

Jeśli farmaceuta nie jest zatrudniony w aptece na podstawie umowy o pracę, lecz zawarł np. umowę o świadczenie usług (powszechnie nazywaną umową-zleceniem), wówczas jego odpowiedzialność cywilna będzie kształtowała się na podstawie deliktu i oparta będzie na podstawie art. 415 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym: „Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”.

Niekiedy działanie czy zaniechanie farmaceuty może zostać także zakwalifikowane jako przestępstwo, np. jeżeli w wyniku popełnionego błędu w sztuce aptekarskiej dojdzie do bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia pacjenta, nieumyślnego spowodowania śmierci człowieka, wywołania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu lub innego naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia. Odpowiedzialność w tym zakresie ma zawsze charakter

osobisty i jest niezależna od formy wykonywania zawodu w danej aptece.

Należy jednak pamiętać, że postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego wszczętego w jednostce organizacyjnej, w której przepisy szczególne przewidują takie postępowanie. Może jednak być ono zawieszona do czasu ukończenia postępowania karnego. Ze względu na wyżej wskazane konsekwencje zaleca się, aby nie tylko właściciel apteki, ale również każdy farmaceuta ubezpieczył się od odpowiedzialności cywilnej. Ubezpieczenie takie chroni bowiem w przypadku zajścia pomyłki i pociągnięcia do odpowiedzialności od pokrycia kosztów ewentualnych roszczeń z własnych środków. Jednakże żadne ubezpieczenie nie uchroni od odpowiedzialności karnej czy dyscyplinarnej. Farmaceuta w swej praktyce zawodowej nie może zatem zapominać, iż produkty lecznicze i wyroby medyczne stanowią niezbędny element opieki zdrowotnej i nie mogą być traktowane jak zwykły przedmiot obrotu handlowego. Dlatego też tak ważna jest znajomość praw i obowiązków wynikających z ustaw regulujących wykonywanie zawodu farmaceuty, a także kodeksu etyki, postanowień zawartych w uchwałach samorządu, w orzecznictwie dyscyplinarnym oraz normach zwyczajowych przyjętych przez środowisko farmaceutyczne. Jak wskazuje bowiem stara łacińska *paremia ignorantia iuris nocet*.

Izabela Libera

Radca prawny, prowadzi własną kancelarię od 2005 r., współpracowała z wiodącymi polskimi kancelariami prawnymi. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie w obsłudze spółek handlowych oraz prowadzeniu sporów sądowych. Zajmuje się prawem cywilnym, w tym prawem nieruchomości i służebnościami, prawem farmaceutycznym i procedurą cywilną. Jest mediatorem Polskiego Centrum Mediacji.

STOP WSZAWICY!

SORA

KURACJA DO ZWALCZANIA WSZAWICY GŁOWOWEJ

Sora Forte szampon leczniczy, wskazania do stosowania: wszawica głowowa u osób dorosłych oraz u dzieci w wieku powyżej 3 lat. SORA FORTE, szampon leczniczy stosuje się leczniczo we wszawicy głowowej w celu usunięcia pasożytów, a także profilaktycznie u osób pozostających w bezpośrednim kontakcie z osobami, u których stwierdzono występowanie wszawicy głowowej. **Przeciwwskazania:** nadwrażliwość na substancję czynną - permetyrynę, inne piretroidy, pyretryny lub na którąkolwiek substancję pomocniczą szamponu leczniczego.

"Przed użyciem zapoznaj się z ulotką, która zawiera wskazania, przeciwwskazania, dane dotyczące działań niepożądanych i dawkowanie oraz informacje dotyczące stosowania produktu leczniczego, bądź skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą, gdyż każdy lek niewłaściwie stosowany zagraża Twojemu życiu lub zdrowiu."

1 ml szamponu leczniczego zawiera 10 mg permetyryny.

**PRODUKT
LECZNICZY**

SORA Płyn do zwalczania wszawicy głowy 100 ml.

SORA jest wyrobem medycznym, który skutecznie i nietoksycznie działa przeciwko wszom głowowym. Zawiera 100% dimetikonu (olej silikonowy) i nie zawiera żadnych barwników, środków zapachowych ani konserwujących. Składnik wyrobu dimetikon (olej silikonowy), skutecznie działa przeciwko wszom głowowym poprzez fizyczne zablokowanie oddechowych przetchlinek wszy i gnid (otwory oddechowe). Po około dziesięciu minutach od zastosowania wyrobu wszy ulegają uduszeniu, a proces wzrostu i dojrzewania gnid zostaje zablokowany, w efekcie czego obumierają. Po zastosowaniu wyrobu należy dokładnie wyczesać włosy grzebieniem w celu całkowitego usunięcia wszy i gnid.

Wyrób może być stosowany zarówno przez dorosłych jak i dzieci, bez ograniczeń wiekowych, również przez kobiety w ciąży i karmiące piersią.

**WYRÓB
MEDYCZNY**

SORA LOTION do skóry głowy i włosów 100 ml.

Kuracja z szamponem Sora Forte i płynem SORA. Zawiera Cytronellę o działaniu odstrasającym owady.

Zalecany do stosowania profilaktycznego i po kuracji szamponem **SORA FORTE** oraz **płynem SORA**. Lotion działa antyseptycznie, koi stany podrażnienia i swędzenia skóry głowy. Zawarty w lotionie **naturalny olejek Cytronella** odstrasza wszy i owady. **Alantoina, prowitamina B5, wyciągi aloesu, rumianku i nagietka** oraz **roślinna keratyna** działają łagodząco na skórę głowy i kondycjonują włosy. SORA Lotin jest zalecana do stosowania profilaktycznego i po kuracji szamponem SORA Forte oraz płynem SORA.

**RABAT
12%**

Podmiot odpowiedzialny:

Scan Anida Sp. z o.o. ul. Motyla 26 30-733 Kraków, tel: 12 653 23 39 fax: 12 653 23 74
Pozwolenie nr 19949 OTC - Lek dostępny bez recepty.
www.scananida.com.pl, www.wszawica-sora.pl